

Han klagede over den Maade, jeg talte paa. Det er ikke givet alle at tale d' Hrr. tilpas, det kan være min Maade ikke smager d' Hrr. Jeg skal gøre mig Umage for at finde en Maade, som passer, for jeg sætter Pris paa, at man hører, hvad jeg siger. Men jeg er dog ikke saa ganske misfornøjet med min Maade at tale paa, den synes dog at have virket specielt paa det ærede Medlem, som derved er bleven opmærksom paa to Punkter, hvor han allerede finder, at det, jeg lagde, dog fortjener Overvejelse. — Jeg kommer dernæst til det næste Punkt: Citrietolden. Jeg har talt med flere ærede Medlemmer, som have staaet stærkt paa den anden Side, men allerede ere blevne betænkelige ved Citrietoldens Afskaffelse. Det var maasse ikke umuligt at mine Udtalelser kunne have virket noget dertil, selv om Maaden ikke har været fin, det er maasse ikke umuligt, at det er Grunden til, at man er begyndt at blive betænkelig. Men der er maasse ogsaa en anden Grund, som jeg ikke tror, at det er nogen Indiskretion at omtale. Forleden Dag var der en Herre i Besøg her. Det var ikke en Landmand, men en Fabrikant, som fabrikerede Citrie. Han er en meget bekendt Venstremand, radikal Venstremand, saa vidt jeg ved; han har talt med forskellige Folk herinde, og efter at de havde talt med ham, opdagede jeg, at der var nogle, som vare blevne mærkelig bløde paa Principperne med Hensyn til Citrie. Jeg finder deri Anledning til at tro, at hvis Landmændene i det hele taget vilde gøre ligesom andre Samfundsklasser, ikke stadig væk lade sig spise af med Talemaader, Teorier og Principper, men sige: vi have ganske vist vore Principper til Udspredelse i ledige Timer, men hvor der som her er Tale om økonomiske Spørgsmaal, ville vi have Lov til at se paa det ligesom andre. Hvis de vilde gøre det, tror jeg, der kunde være flere af de Herrer, der vilde blive mere bløde paa Principperne over for Landbruget, ikke alene for Citrietoldens Vedkommende, men ogsaa paa andre Punkter, saa at man kunde saa dem i Tale. Saa siger det ærede Medlem, at han gerne vil have Recepten paa den Salve, jeg omtalte. Han synes, der var flere, som trængte til at blive smurte. Det kunde det ærede Medlem lide, om vi kunde blive smurte noget mere — det var netop det, jeg sigtede til forleden Dag —, for at vi kunde saa nogle Lidelsesfæller. Det kunde blive rart, naar vi bleve smurte alle sammen, saa at der ikke blev andre tilbage end Embedsmændene og Kapitalisterne, der knude saa deres Varer billigere. Jeg kommer i den Forbindelse til at svare paa et Punkt,

som det ærede Medlem for Hornslet maatte opgive. Det ærede Medlem erklærede, at det gik over hans Forstand, og det var ganske fornuftig sagt af det ærede Medlem, for saa vilde andre tænke som saa: Naar det ligger over en saa klog Mand's Forstand, maas vi hellere lade være at spekulere paa det. Men det er i Virkeligheden ikke saa kunstigt. Jeg havde dog troet, at en saa klog Mand ikke havde behøvet at opgive Været derfor. Jeg synes, det ligger ganske nær at sige, at det at gøre Varerne dyrere er at gøre Pengenes Købeevne mindre. Det synes jeg, Folk maas kunne forstaa, selv om de ikke have studeret Nationaløkonomi. Men hvis det er Tilfældet, er al Fordyrelse af Varerne en Skat paa Kapitalen. Hvis Varerne blive dobbelt saa dyre, vil det faktisk sige, at Pengene kun blive det halve værd, og jeg synes nok, man kan forsvare at sige, at det er at lægge Skat paa Kapitalen (Afskydelse). Der bliver sagt for Smaafolk. Ja, det er ogsaa et af de Punkter, som jeg for øvrigt har været inde paa, men som jeg af Hensyn til Tiden nu ikke tør komme længere ind paa. Det er den Paaastand, at Arbejde og Varer skulde være to forskellige Ting. Man forundrer sig over, at jeg kunde være saa konfus at tro, at de stode i Forbindelse med hinanden. De staa ikke alene i Forbindelse med hinanden, men Arbejde og Varepriser er det samme; Vareprisen er nemlig ikke andet end Arbejdsprisen plus Afskotsprisen, og derfor vil enhver Stigning i Varepriserne ogsaa være en Stigning i den samlede Arbejdspris. Jeg er vis paa, at det ærede Medlem for Hornslet er for meget Nationaløkonom til ikke at ville give mig Ret heri. Saa kom det ærede Medlem for Nyborg (N. Jensen). Det var ham, der fandt alle de Bommerter, men han nævnte blot en eneste, og det ovenikøbet et, som jeg selv erkendte, at jeg troede var en Bommert. Det havde været bedre, om han var kommen med noget, som jeg ikke selv havde troet var en Bommert. Angaaende de italienske Blomster, vilde jeg gerne rette et Spørgsmaal til det ærede Medlem, for saa vidt han er til Stede. Vi fik ingen Oplysning om, hvori han mente Bommerter bestod. Hvis jeg har taget fejl, skulde det ærede Medlem sige os, hvad denne Bøst egentlig betyder, thi den Oplysning, det ærede Medlem kom med af Kommissionsbetænkningen, siger jo ikke andet end ganske det samme som det, der staar der, hvorfra der henvistes. Det ærede Medlems Foredrag var for øvrigt meget nydeligt. Det var et saadant Foredrag, som man kunde holde ved en Fællespisning i en Landboforening, naar det gælder om at tale om